

ఖమ్మం జిల్లా కూసుమంచి మండలంలో నాగార్జున సాగర్ ఆయకట్టు కింద ఎండిపోయి నెర్రెలువాలిన వరి పొలం

ఉమ్మడి ఖమ్మంలో కనిష్ట సాగు

సాగు విస్తీర్ణంలో ఎప్పుడూ ముందుండే ఉమ్మడి ఖమ్మం జిల్లా ఈసారి పూర్తిగా వెనుకబడింది. జిల్లాకు ప్రధాన సాగునీటి వనరు అయిన నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు ఎండిపోతున్నది. దాంతో ఆయకట్టు అంతా ఎడారిగా మారింది. చుక్క సాగు నీరు కూడా లేకపోవడంతో వరి పొలాలన్నీ నెర్రెలువాయి.

ఇంకోపైపు ఉద్యాన పంటల సాగు గణనీయంగా తగ్గడంతో కూరగాయల ధరలు పిరం అవుతున్నాయి. సాగర్ నీరు విడుదల కాకపోవడంతో జిల్లాలో సాగు గణనీయంగా తగ్గి 1.50 లక్షల ఎకరాలకే పరిమితమైంది. వీటిలో వరి 85,408 ఎకరాలు, మక్క 60,082 ఎకరాలు, పెసర 7,361 ఎకరాలు, చెరుకు 83 ఎకరాలు, వేరుశనగ 590 ఎకరాలు, మినుము 808 ఎకరాలు, కంది 135 ఎకరాలు, జొన్న 333 ఎకరాలు ఇతర రకాలు మరో 1000 ఎకరాలలో సాగువుతున్నాయి. బోర్డు, బావుల్లోనూ నీళ్లులేకపోవడంతో ఉద్యాన పంటల దిగుబడి తగ్గింది. ప్రస్తుతం 1,277 ఎకరాలలోనే కూరగాయలు సాగు అవుతున్నాయి. భద్రాద్రి జిల్లాలో యాసంగి సాగు మరీ దయనీయంగా 36 వేల ఎకరాలకే పరిమితమైంది.

రెండేకరాల మక్క ఎండిపోయింది

నీళ్లు కరువుతోనే నేనేసిన రెండేకరాల మక్కపంట పూర్తిగా ఎండిపోయింది. ఏ అధికారి కూడా ఇటువైపు వచ్చి అడిగింది లేదు. మక్క పంట పండితే ఉన్న అప్పులు కొంత తీరుతాయ్ అనుకున్న కానీ, నీళ్లుండక పీచు వేసే దశలోనే ఎండిపోయింది. వేసిన కొద్ది వలసలంట కూడా వరుస తరలంతో పొలంపూర్తిగా అది కూడా చేతికందుతుందో లేదోననే రుద్దెత్తంది. గంటల సర్కారు వేసిన సాయం అందితే పెట్టుబడికి వసవేసింది. ఈసారి అది కూడా అందలేదు. ఏపూగా ఎదిగిన నమయంలో మక్క ఎండిపోవటంతో పానం కొట్టుకుంటున్నది.

-కుండేళ్ల యాదగిరి, రైతు, లక్కనపేట, సిద్దిపేట జిల్లా

పశువుల మేతకు వంటలు

సాగునీరు లేక నెర్రెలిస్తున్న పొలాలు

రాష్ట్ర చరిత్రలో తొలిసారిగా కనిష్ట సాగు • విదారేంద్ర తర్వాత ఎందుతున్న పంటలు

తగ్గిన కూరగాయల సాగు.. ధరలు పిరం • కరెంటు కోతలతో అన్నదాతలు విలవిల

పొన్నం ఇలాకాలో ఎండుతున్న పంటలు

రవాణాశాఖ మంత్రి పొన్నం ప్రభాకర్ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న సిద్దిపేట జిల్లా హుస్సాబాద్ నియోజకవర్గంలో వరి, మక్కజొన్న పంటలు ఎండిపోతున్నాయి. ఎండిన పంట చేల్లలో పశువులను మేపుతున్నారు. అక్కన్నపేట, హుస్సాబాద్ మండలంలో చాలా గ్రామాల్లో రైతులు తమ పంట చేలు ఎండిపోవడంతో కన్నీళ్లు ప్రసారం చేస్తున్నారు. కేసీఆర్ ప్రభుత్వంలో ప్రతి చెరువును కాశేశ్వర జిల్లా లతో నింపడంతో రైతులకు సాగునీటి కష్టాలు రావడం ప్రస్తుతం కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో రైతులకు కష్టాలు మొదలయ్యాయి.

మెతుకు నీమకు సాగునీటి కష్టాలు

ఉమ్మడి మెదక్ జిల్లాలో యాసంగి పంటలు ఎండిపోతుండటంతో అన్నదాతలు అందోళన చెందుతున్నారు. ప్రస్తుతం వరి పొట్టి దశకు చేరగా, ఈ సమయంలో నీళ్లు అందక పంటలు ఎండిపోతున్నాయి. చెరువులు, కుంటల్లో భూగర్భ జలాలు అడుగంటుతున్నాయి. అసాధికార కరెంట్ కోతలు మొదలయ్యాయి. కరెంటు ఇచ్చినట్లే ఇస్తురు. కానీ, ట్రైబ్ అవుతున్నది. దీంతో మోటర్లు కాలిపోతున్నాయి. కండ్ల ముందే ఎండిపోతున్న పంటలను చూసి రైతులు కన్నీళ్లు పెడుతున్నారు. ఏదేనిమిది ఏండ్ల తర్వాత పంట చేలు ఎండిపోవటం చూస్తున్నామని, మళ్లీ పాతరోజులు యాదికి వస్తున్నాయని వాపోతున్నారు. కేసీఆర్ ప్రభుత్వంలో ఇదారేండ్లుగా ఎండకాలం రాకమొంది కాశేశ్వర జిల్లాలో చెరువులు, కుంటలు, వాగులు నింపడంతో సాగునీటి కష్టాలు లేకుండా అని పేర్కొంటున్నారు. ఈ యాసంగి సాగునీటిని విడుదల చేయాలని హామీరావు స్వయంగా నీటిపారుదలశాఖ మంత్రి ఉత్తమకూరార్చెట్టికి వినతిపత్రం అందించారు. ఆ తర్వాత మంత్రికి ఫోన్ చేసి నీటిని విడుదల చేయాలని విన్నవించడంతో పాటు స్వయంగా ఉత్తరం రాశారు. ఆయన చొరవతో రైతులకు ఈ ఏడాది జనవరి 24న మెదక్ జిల్లా ఇన్స్పెక్టివ్ మంత్రి కాండ్ల సుబ్బారావు సాగునీటిని విడుదల చేశారు.

సిద్దిపేట జిల్లా అక్కన్నపేటలో నీరులేక ఎండిన వరి పొలంలో పశువులను మేపుతున్న రైతు శంకర్

పదేండ్లు పశువుల పంటలు పండినయే.. పదిదినాల్లో పొలాలన్నీ ఎందుతున్నయే పదేండ్లు గుట్టలుగా ధాన్యం పుట్టింది.. పదిదినాల్లో వరి కంకి బుగ్గి పొలింది పదేండ్లు రైతులను గుండె నిండా భరించా.. పదిదినాల్లో రైతుల ముఖాల్లో నిరాశ నీళ్లు లేక భూతల్లి తడారి పోతున్నది.. ఏసిన పంట ఏసినట్లే ఎందుతున్నది పంట చేను పశువుల కొట్టుమొంది.. అన్నదాత గుండె కోతకు గురైంది ఎటు పోతున్నది నా తెలంగాణ?.. ఏమై పోతున్నది నా తెలంగాణ? ఏమి దౌర్భాగ్యం నా తెలంగాణకు?.. ఇదేమి గోస నా తెలంగాణకు?

ఏం జరిగింది? కేసీఆర్ ప్రభుత్వంలో సాగు ప్రారంభం కాగానే ఏ ప్రాంతానికి ఎంత నీటిని విడుదల చేయాలి? ఎన్ని చెరువులు నింపాలి? అన్న ప్రణాళికతో ముందుకు వెళ్లేవారు. ఫలితంగా అన్ని ప్రాంతాలకు కాశేశ్వర జలాలు లండేవి.

ఏం జరుగుతున్నది? కాంగ్రెస్ పరిపాలనలో పొలాలకు నీళ్లు లేవు. పంటలన్నీ ఎండిపోతున్నయే. భూములన్నీ నెర్రెలిస్తున్నయే. త్రిపుల కరెంటుతో మోటర్లన్నీ కాలిపోతున్నయే. ఎండిన పంట.. పశువులకు మేత, అన్నదాతకు కడుపు కోత.

నల్లగొండ మండలం వెలుగుపల్లిలో ఎండిన పొలాల్ని చూపుతున్న రైతు

సిద్దిపేట జిల్లా అక్కన్నపేట మండలంలో ఎండిన మొక్కజొన్న చేను

పాత రోజులు వస్తాయని భయం పట్టుకున్నది
ఎస్సార్లెస్సీ కాల్య కింద మాకు 12 ఎకరాలు సాగు అయింది. మూడేండ్లుగా రెండు కాళ్లు సగం పట్టి, సగం వరి సాగు చేస్తున్నాం. ఈసారి నీళ్లు వస్తాయో లేదోనని ఆరు ఎకరాలలోనే వరి సాగు చేశాం. నాట్లు వేసి 45 రోజులైంది. గత వారం ప్రభుత్వం ఎస్సార్లెస్సీ కాల్యకు నీళ్లు వదిలిందని విన్నాం. మా దగ్గర ఎస్సార్లెస్సీ మొయినీ కాల్యకు మాత్రం నీళ్లు రాలి. మళ్లీ పాత రోజులు వస్తాయన్న భయం పట్టుకున్నది. -వంబిరి అంజిరెడ్డి, రైతు, గాజుల మల్కాపూరం, పెన్సహాడే మండలం, సూర్యాపేట జిల్లా

ఎకరం పంట ఎండిపోయింది
పాత కాలం కింద నీటిసాగుని మూడేకరాలలో వరి పంట వేశాను. నీరు లేకపోవడంతో ఎకరం పంట ఎండిపోయింది. రెండు తరలలకైనా నీటిని బయట పడతాం. సాగర్ నుంచి నీళ్లు రాకపోవడంతో ఈసారి యాసంగి, వాసకాలం పంటకు తిప్పింది. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం వెంటనే చర్యలు చేపట్టి రైతులను ఆదుకోవాలి. లేకపోతే యాసంగి పంట బుగ్గి పాలవటం ఖాయం. -దేవర అనిల్, రైతు, పెరికనింగారం, కూసుమంచి మండలం, ఖమ్మం జిల్లా

ప్రాజెక్టు పేర్లు చెప్పి రైతులను ఆగం చేయొద్దు
ప్రాజెక్టులు దెబ్బతిన్నయిన చెప్పి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం పంటలకు నీళ్లు ఇవ్వకుండా రైతులను ఆగం చేస్తున్నది. ఇప్పుడు ఎండలు ముదిరినయి. ఆలస్యంగా నాట్లు వేసినకి చివరి పొలాలకు నీరు అందుతుందో లేదో అని భయపడుతున్నం. నీళ్లు మంత్రి ఉత్తమకూరార్చెట్టికి వినతిపత్రం అందడం మాట్లాడుతూ రైతులను ఆగం చేస్తుంది. అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ఎలాంటి ఇబ్బందులు ఎదురైనా ప్రజలు, రైతులను ఆదుకోవాలి. -శ్రీమ, రైతు, ఎల్లాయగూడెం, చెన్నారావుపేట, వరంగల్ జిల్లా

నోటికాడికొచ్చిన వరిపంట ఎండిపోయింది
ఈ ఏడు నీళ్లు సరిగ్గా ఉండవనే అందరికంటే ముందుగా నాటిసిన. నాకున్న బాయి, రెండు బోర్డు పూర్తిగా అడుగంటి నయే. దీంతోనే నేనేసిన రెండేకరాల వరిపంట ఎండిపోయింది. పొట్టకొచ్చి గొలుసులు వేస్తున్నప్పుడే నీళ్లుండకపోవటంతో ఇడిసిపెట్టిన. నోట్లకొచ్చిన పంట ఎండిపోతూనే చూడలేకపోతున్నా. పదేండ్ల నుంచి నా పంట ఎన్నడూ ఎండిపోలే. కొంచెం కిరణ్ పెట్టినప్పుడీ టీకి దానికి పారకం లేదు. ఈ యాసంగి పంటతో అప్పుల పాలయ్యేట్లే ఉన్నా. -ఇక్ష్వాక శంకర్, రైతు, అక్కన్నపేట, సిద్దిపేట జిల్లా

నాకు రైతుబంధు ఇంకెప్పుడొస్తా!
ఐదు ఎకరాలలో పంటలు సాగు చేస్తున్నా. గతంలో కేసీఆర్ ప్రభుత్వ హయాంలో సీజన్ సమయానికి రైతు బంధు సాయం అందేది. కానీ.. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వచ్చాక నాకు ఇంత వరకూ రైతుబంధు సాయం అందలేదు. ఇప్పటిదాకా నాలుగు ఎకరాలలోపు వారికి మాత్రమే రైతుబంధు వేశారంటు. నాకు ఎప్పుడొస్తా? ఏమో! రైతుబంధు రాక, చేతిలో పెట్టుబడి లేక ఈసారి యాసంగి పంటలు వేరులేదు. - బదుగు నరసింహారావు, రైతు, నాయకులగూడెం, భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లా

రూ.70 వేల నష్టం వాటిల్ల నున్నది
ఆరు ఎకరాలలో బోర్డు కింద వరి పొలం వేశాను. ఎకరానికి రూ.30 వేల వరకు పెట్టుబడి పెట్టాం. నా పొలం రెండేకరాల వేరు ఎండిపోతున్నది. అంటే ఈ లెక్కన నుమారు రూ.70 వేల నష్టం వాటిల్లుతుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తక్షణమే నాగార్జున సాగర్ లోపు వారికి మాత్రమే రైతుబంధు వేశారంటు. నాకు ఎప్పుడొస్తా? ఏమో! రైతుబంధు రాక, చేతిలో పెట్టుబడి లేక ఈసారి యాసంగి పంటలు వేరులేదు. - జెల్లెపాళు మిప్ప, రైతు, మొలకపల్లి, మేముపల్లి మండలం, నల్లగొండ జిల్లా

పంట చేతికి వచ్చుడు కష్టమే
నాకు మూడేకరాల పొలం ఉంటే ఎకరంలో మక్క జొన్న పంట వేసిన. నీళ్లు లేక అది కూడా పండేలా లేదు. బోర్డు రోజురోజుకూ తగ్గుతున్నది. కొత్త బోర్డు వేసినా నీళ్లు వస్తేనే. కష్టపడి వేసినంతా చేతికి రాకండా పోతున్నది. నీళ్లు లేక మా ప్రాంతంలో చాలా నీటిని విడుదల చేసి ఎండిపోతున్న రైతులకు ఉండేవోయారు. ఈ యాసంగి రైతుకు పెద్ద దెబ్బ. ప్రభుత్వం రైతులను ఆదుకోవాలి. - ఉమ్మనమోని నాగేశ్వరి, రైతు, విడుట్ల, గోపాలపేట మండలం, వనపర్తి జిల్లా

ఉండే నీరు ఏమాత్రం సరిపోదు. అందుకని గత కేసీఆర్ ప్రభుత్వం యాసంగి పంట సాగు సమయంలో దేవాదుల ద్వారా ఉప్పుగల్లు తర గ్రామాల్లో చెరువుల్లో చుక్కనిరు లేక పంటలన్నీ ఎండిపోతున్నాయి. మహబూబాబాద్ జిల్లా పెద్దవంగర మండలంలోని చిన్న వంగరలో బోర్డు, బావులు, శ్రీరాంసాగర్ జిల్లాలో అడారపడి సాగుచేసిన వరి, మక్క జొన్న, ఇతర పంటలకు నీరు అందడం లేదు.

దేవాదుల నీటి కోసం ఎదురుచూపు ఎస్సార్లెస్సీ ద్వారా ప్రధాన కాల్యం వదిలించడం ముఖ్యం. పంటలకు నీళ్లు ఇవ్వకుండా రైతులను ఆగం చేస్తున్నది. మాత్రమే సాగునీరు అందుతున్నది. కుడివైపున ఉన్న గ్రామాలకు చెరువులు, దేవాదుల నీరు అడారం. యాసంగి పంటల చెరువులలో

ఉండే నీరు ఏమాత్రం సరిపోదు. అందుకని గత కేసీఆర్ ప్రభుత్వం యాసంగి పంట సాగు సమయంలో దేవాదుల ద్వారా ఉప్పుగల్లు తర గ్రామాల్లో చెరువుల్లో చుక్కనిరు లేక పంటలన్నీ ఎండిపోతున్నాయి. మహబూబాబాద్ జిల్లా పెద్దవంగర మండలంలోని చిన్న వంగరలో బోర్డు, బావులు, శ్రీరాంసాగర్ జిల్లాలో అడారపడి సాగుచేసిన వరి, మక్క జొన్న, ఇతర పంటలకు నీరు అందడం లేదు.

దేవాదుల నీటి కోసం ఎదురుచూపు ఎస్సార్లెస్సీ ద్వారా ప్రధాన కాల్యం వదిలించడం ముఖ్యం. పంటలకు నీళ్లు ఇవ్వకుండా రైతులను ఆగం చేస్తున్నది. మాత్రమే సాగునీరు అందుతున్నది. కుడివైపున ఉన్న గ్రామాలకు చెరువులు, దేవాదుల నీరు అడారం. యాసంగి పంటల చెరువులలో

ఉండే నీరు ఏమాత్రం సరిపోదు. అందుకని గత కేసీఆర్ ప్రభుత్వం యాసంగి పంట సాగు సమయంలో దేవాదుల ద్వారా ఉప్పుగల్లు తర గ్రామాల్లో చెరువుల్లో చుక్కనిరు లేక పంటలన్నీ ఎండిపోతున్నాయి. మహబూబాబాద్ జిల్లా పెద్దవంగర మండలంలోని చిన్న వంగరలో బోర్డు, బావులు, శ్రీరాంసాగర్ జిల్లాలో అడారపడి సాగుచేసిన వరి, మక్క జొన్న, ఇతర పంటలకు నీరు అందడం లేదు.

దేవాదుల నీటి కోసం ఎదురుచూపు ఎస్సార్లెస్సీ ద్వారా ప్రధాన కాల్యం వదిలించడం ముఖ్యం. పంటలకు నీళ్లు ఇవ్వకుండా రైతులను ఆగం చేస్తున్నది. మాత్రమే సాగునీరు అందుతున్నది. కుడివైపున ఉన్న గ్రామాలకు చెరువులు, దేవాదుల నీరు అడారం. యాసంగి పంటల చెరువులలో

ఉండే నీరు ఏమాత్రం సరిపోదు. అందుకని గత కేసీఆర్ ప్రభుత్వం యాసంగి పంట సాగు సమయంలో దేవాదుల ద్వారా ఉప్పుగల్లు తర గ్రామాల్లో చెరువుల్లో చుక్కనిరు లేక పంటలన్నీ ఎండిపోతున్నాయి. మహబూబాబాద్ జిల్లా పెద్దవంగర మండలంలోని చిన్న వంగరలో బోర్డు, బావులు, శ్రీరాంసాగర్ జిల్లాలో అడారపడి సాగుచేసిన వరి, మక్క జొన్న, ఇతర పంటలకు నీరు అందడం లేదు.

దేవాదుల నీటి కోసం ఎదురుచూపు ఎస్సార్లెస్సీ ద్వారా ప్రధాన కాల్యం వదిలించడం ముఖ్యం. పంటలకు నీళ్లు ఇవ్వకుండా రైతులను ఆగం చేస్తున్నది. మాత్రమే సాగునీరు అందుతున్నది. కుడివైపున ఉన్న గ్రామాలకు చెరువులు, దేవాదుల నీరు అడారం. యాసంగి పంటల చెరువులలో

ఉండే నీరు ఏమాత్రం సరిపోదు. అందుకని గత కేసీఆర్ ప్రభుత్వం యాసంగి పంట సాగు సమయంలో దేవాదుల ద్వారా ఉప్పుగల్లు తర గ్రామాల్లో చెరువుల్లో చుక్కనిరు లేక పంటలన్నీ ఎండిపోతున్నాయి. మహబూబాబాద్ జిల్లా పెద్దవంగర మండలంలోని చిన్న వంగరలో బోర్డు, బావులు, శ్రీరాంసాగర్ జిల్లాలో అడారపడి సాగుచేసిన వరి, మక్క జొన్న, ఇతర పంటలకు నీరు అందడం లేదు.

దేవాదుల నీటి కోసం ఎదురుచూపు ఎస్సార్లెస్సీ ద్వారా ప్రధాన కాల్యం వదిలించడం ముఖ్యం. పంటలకు నీళ్లు ఇవ్వకుండా రైతులను ఆగం చేస్తున్నది. మాత్రమే సాగునీరు అందుతున్నది. కుడివైపున ఉన్న గ్రామాలకు చెరువులు, దేవాదుల నీరు అడారం. యాసంగి పంటల చెరువులలో

ఉండే నీరు ఏమాత్రం సరిపోదు. అందుకని గత కేసీఆర్ ప్రభుత్వం యాసంగి పంట సాగు సమయంలో దేవాదుల ద్వారా ఉప్పుగల్లు తర గ్రామాల్లో చెరువుల్లో చుక్కనిరు లేక పంటలన్నీ ఎండిపోతున్నాయి. మహబూబాబాద్ జిల్లా పెద్దవంగర మండలంలోని చిన్న వంగరలో బోర్డు, బావులు, శ్రీరాంసాగర్ జిల్లాలో అడారపడి సాగుచేసిన వరి, మక్క జొన్న, ఇతర పంటలకు నీరు అందడం లేదు.